

Contestația îndreptată împotriva refuzului organului de executare de a îndeplini un act în condițiile prevăzute de lege

Prof. univ. dr. Constantin D. Popa
Prep. univ. Cătălin Lungănașu
Facultatea de Drept și Științe Administrative
Universitatea de Vest Timișoara

The objection to forced execution represents an important procedural means in the procedure of forced execution that safeguards the rights of any interested party. Among the three different types of such objection, we are going to present some aspects regarding the objection to the bailiff's refusal to carry out an execution or an act of execution.

În Codul de procedură civilă este reglementat modul de realizare a procedurii execuționale, impunându-se respectarea anumitor condiții și formalități legale, fără a se permite neglijarea drepturilor unor persoane sau o executare într-o manieră arbitrară. Astfel, în situația în care anumite acte sau măsuri de executare s-au efectuat cu nesocotirea normelor juridice, legea oferă părților și terților interesați un mijloc procedural eficient pentru desființarea acelor acte sau măsuri și pentru ocrotirea drepturilor lor subiective – contestația la executare.

Legiuitorul nu a formulat o definiție a contestației la executare, însă în articolele dedicate acestui subiect i-a conturat elementele caracteristice. Astfel, în art. 399-404 se precizează subiectele și cazurile în care poate fi formulată o contestație la executare, interesele ocrotite prin acest mijloc procedural, precum și aspecte ce țin de procedura de judecată, termenele și efectele pe care le produce o contestație.

Pornind de la prevederile legale, precum și de la cele menționate mai sus, contestația la executarea silită poate fi definită ca fiind mijlocul procedural principal prin care cei nemulțumiți de modul de realizare a executării se pot plânge instanței competente, putând obține anularea sau îndreptarea unor acte de executare sau, uneori, chiar și anihilarea efectului executoriu al unui titlu.¹

Pe baza distincției pe care Codul de procedură civilă o face în art. 399-400, în funcție de obiectul contestației la executare, aceasta a fost clasificată în doctrină ca fiind contestație la executare propriu-zisă, contestație la titlu sau contestație îndreptată împotriva refuzului organului de executare de a îndeplini un act în condițiile prevăzute de lege. În cele ce urmează, vom prezenta câteva aspecte controversate privind ultima categorie de contestație.

Formularea cuprinsă în partea finală a art. 399 alin. (1) a generat în doctrină mai multe puncte de vedere. Textul este clar formulat: „se poate face contestație (...) și în cazul în care organul de executare refuză să înceapă executarea silită ori să îndeplinească un act de

---

¹ I. Stoenescu, A. Hilsenrad, S. Zilbertstein, *Tratat teoretic și practic de procedură a executării silite*, Ed. Academiei R. S. R., București, 1966, p. 151.

executare în condițiile prevăzute de lege.” Cu toate acestea, anumite controverse s-au conturat în literatura de specialitate, aspecte pe care le vom prezenta în cele ce urmează.

După modificarea art. 399 prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000 s-a considerat că prin art. 53 alin. (1) din Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești a fost reglementat un al treilea fel de contestație la executare, contestația îndreptată împotriva refuzului organului de executare de a îndeplini un act în condițiile prevăzute de lege.² S-a arătat că acest act normativ a dat posibilitatea exercitării acestei contestații, stabilind că, în cazul refuzului executorului de a îndeplini un act sau o executare silită, dacă părțile stăruie în cererea de îndeplinire a actului, executorul judecătoresc este obligat să motiveze refuzul în termen de cel mult 5 zile de la data acestuia.

Analizându-se comparativ prevederile Legii nr. 188/2000 privind executorii judecătorești și ale art. 399 alin. (1) C. proc. civ., în literatura juridică³ s-a exprimat și opinia conform căreia ar exista o neconcordanță între aceste două categorii de dispoziții. Astfel, în timp ce în art. 58 din Legea nr. 188/2000 se prevede că cei interesați sau vătămați prin actele de executare sunt îndreptățiți să formuleze contestația la executare, în art. 399 C. proc. civ., teza finală, se prevede că se poate face contestație la executare și în cazul când organul de executare refuză să îndeplinească un act de executare. Or, în acest din urmă caz (cel referitor la refuzul de îndeplinire a unui act de executare) fiind vorba de un abuz în funcție, care trebuie sancționat ca atare, nu are rost să se recurgă la calea contestației la executare, care este un mijloc procedural prin care părțile sau terțele persoane (vătămate prin executare) se pot plânga instanței competente în scopul de a obține desființarea actelor ilegale de executare, refuzul de a îndeplini un act de executare neputând fi echivalent cu un act de executare nelegal.⁴

Alți autori au apreciat că ceea ce se consacră prin textul de lege menționat anterior este un alt mijloc procedural, alături de contestația la executare, și anume plângerea destinată a restabili legalitatea executării. Diferența dintre cele două instrumente procedurale ar fi dată de obiectul acestora, astfel că obiectul plângerii nu se identifică cu obiectul contestației la executare, întrucât cel din urmă are un caracter mult mai larg. Obiectul plângerii este limitat de art. 53 alin. (2) din Legea nr. 188/2000 doar la refuzul nejustificat de a întocmi un act de către executorul judecătoresc. Pentru a preîntâmpina orice abuz, executorul judecătoresc este obligat, potrivit art. 53 alin. (1), să-și motiveze refuzul, dacă părțile stăruie în cererea de îndeplinire a actului. Potrivit dispozițiilor din legea citată, în cazul refuzului nejustificat de îndeplinire a unui act, partea interesată poate introduce plângere în termen de 5 zile de la data la care a luat cunoștință de acest refuz la judecătoria în a cărei rază teritorială își are sediul biroul executorului judecătoresc.⁵ În literatura de specialitate se apreciază că dacă pentru refuzul de a întocmi un act se poate formula o plângere împotriva executorului judecătoresc, cu atât mai mult se poate apela la această procedură dacă refuzul vizează întreaga executare silită. Din cele prezentate ar rezulta că partea căreia i s-a refuzat în mod nejustificat îndeplinirea

---

² V. M. Ciobanu, G. Boroii, *Drept procesual civil. Curs selectiv. Teste grilă*, ed. a III-a, Ed. All Beck, București, 2005, p. 550.

³ B. Ionescu, *Studiu tematic, teoretic și de practică judiciară, referitor la instituția procesual-procedurală a contestației la executare (I)*, în *Dreptul*, nr. 10/2004, p. 227.

⁴ A se vedea V. Pătulea, *Determinarea naturii juridice a contestației la executare în procesul civil și implicațiile rezultând din această operație pe plan procesual și procedural*, în *Dreptul*, nr. 6/2004.

⁵ I. Leș, *Codul de procedură civilă. comentariu pe articole*, ed. a II-a, Ed. All Beck, București, 2005, p. 1081.

unui act de executare are posibilitatea de a opta între exercițiul contestației la executare și cel al plângerii. Deoarece există o interferență între sfera de aplicare atât a contestației, cât și a plângerii, *de lege ferenda* un atare paralelism ar trebui înlăturat și, în opinia autorului citat, refuzul de a îndeplini un act de executare ar trebui rezervat doar căii procedurale a plângerii.

Un alt aspect interesant cu privire la această categorie de contestație a fost sesizat în doctrină. Plecând tot de la formularea art. 399 alin. (1) C. proc. civ., se consideră că, în afara refuzului de a porni executarea, în cazul refuzului de a îndeplini alte acte de executare, catalogarea acestora ar trebui să difere. Acestea din urmă ar putea fi integrate, mai degrabă, în specia contestațiilor la executare propriu-zisă. De altfel, se remarcă și o redactare a textului menționat, susceptibilă de o astfel de interpretare, în sensul că intră sub incidența acestei dispoziții procedurale nu orice refuz de a îndeplini un act de executare, ci numai acel refuz de a îndeplini un act de executare *în condițiile legii* (subl. ns.). Prin urmare, în concepția legii, poate fi vorba și de un act de executare neregulat întocmit. Or, potrivit art. 399 alin. (2) C. proc. civ., nerespectarea dispozițiilor privitoare la executarea silită însăși sau la efectuarea oricărui act de executare atrage sancțiunea anulării actului nelegal. Prin urmare, toate aceste neregularități care conduc la anularea executării pot fi remediate pe calea contestației la executare propriu-zise.⁶

Opiniile prezentate mai sus nu le putem primi fără a formula câteva rezerve. Într-adevăr, refuzul de a porni executarea silită sau de a efectua un act de executare în condițiile legii constituie obiectul contestației la executare îndreptată împotriva executorului judecătoresc. În afara faptului că doctrina și jurisprudența sunt cele care au realizat această schemă tripartită a obiectului contestației la executare, însuși legiuitorul este cel care a conturat-o prin dispozițiile legale și a încurajat-o. Astfel că odată ce există această specializare a contestației la executare în funcție de obiectul acesteia, criteriile și aspectele studiate nu pot fi amestecate, cu ignorarea acestor distincții.

Nu putem fi de acord cu prima opinie exprimată, conform căreia refuzul de îndeplinire a unui act de executare ar reprezenta numai un abuz ce trebuie tratat ca atare, fără însă a se recurge la calea contestației la executare, care este un mijloc prin care persoanele vătămate se adresează instanței competente pentru a obține desființarea actelor ilegale. În plus, se apreciază că refuzul de a îndeplini un act de executare nu poate fi echivalat cu un act de executare nelegal. Acest raționament greșește mult pentru că încurcă anumite criterii de clasificare și, în special, ignoră un principiu fundamental al contestației la executare. Regula în materia contestației la executare este aceea că orice persoană vătămată prin executare poate formula o contestație la executare.

Legiuitorul detaliază acest principiu prin stabilirea a trei ipoteze în care executarea silită nu este conformă regulilor procedurale sau pur și simplu sistemului de drept, prin violarea unor drepturi subiective ale altor persoane: contestația propriu-zisă, contestația la titlu și cea îndreptată împotriva refuzului organului de executare. Principiul existenței unei vătămări, a unei nerespectări a drepturilor subiective sau a normelor imperative se manifestă în toate cele trei categorii de contestații. Astfel, opinia conform căreia contestația urmărește doar înlăturarea actelor ilegale de executare nu este exactă, întrucât limitează scopul acestui mijloc procedural. În cazul contestației la titlu nu se pune neapărat problema unor acte ilegale, tot așa cum pot apărea acte de executare care nu sunt ilegale și în cazul celorlalte două categorii de

---

⁶ Ibidem, p. 1079.

contestații. Rațiunea pentru care legiuitorul a prevăzut și această a treia categorie de contestații la executare este aceea că astfel se precizează cu claritate o situație nouă în care persoanelor interesate sau vătămate în procedura executării silite trebuie să li se recunoască dreptul de a formula o contestație împotriva actelor ce le lezează drepturile.

În realitate, această nouă prevedere nu este altceva decât o aplicare a principiului fundamental care guvernează întreaga contestație la executare. Contestația trebuie privită ca fiind o cale procedurală prin intermediul căreia orice persoană vătămată în procedura execuțională are posibilitatea de a se adresa instanței pentru a i se recunoaște și proteja dreptul. Dacă luăm ipoteza unui refuz nejustificat al executorului judecătoresc de a porni executarea sau de a efectua un anumit act în vederea achitării debitului de către partea ce a pierdut procesul, creditorul se găsește în situația de a-i fi lezat un drept subiectiv. Din acest punct de vedere, procedura executării silite este vătămătoare pentru creditor. De aceea, aplicând principiul definitiv al contestației la executare, putem aprecia ca fiind justă includerea acestei „plângeri” formulată împotriva refuzului organului de executare în categoria contestației la executare. Nu putem limita obiectul contestației la actele de executare ilegale, câtă vreme contestația la executare ocrotește orice persoană interesată sau vătămată de orice act de executare sau chiar de întreaga executare silită.

În privința celorlalte opinii exprimate, considerăm că sunt necesare câteva precizări. În primul rând, cu aprecierea conform căreia ar fi două instrumente procedurale – plângerea și contestația – ce se suprapun și că, din acestea, ar trebui să existe numai plângerea nu putem fi de acord. Într-adevăr, legiuitorul a reglementat această modalitate de a contesta refuzul executorului judecătoresc de a întocmi un act sau de a efectua întreaga executare prin proceduri deosebite. Distincția este importantă, câtă vreme sunt aspecte care diferă pentru fiecare mijloc procedural. Spre exemplu, nu este reglementat același termen de sesizare a instanței. Astfel, în cazul plângerii, aceasta se introduce la judecătoria în termen de cel mult 5 zile de la data la care partea a luat cunoștință de acest refuz. În cazul contestației, termenul este de 15 zile de la data când contestatorul a luat cunoștință de refuzul de a îndeplini un act de executare. Cu toate acestea, deosebirea care se face între plângere și contestație la executare, conform căreia obiectul primei instituții ar fi mult mai restrâns decât în cazul celei de-a doua instituții, o apreciem a fi eronată, întrucât se compară instituția juridică a contestației privită în ansamblu cu o cale procedurală specială și distinctă.

Dacă analizăm prevederile Codului de procedură civilă, observăm că în cazul contestației la executare sunt reglementate trei ipoteze. Este vorba despre detalierea făcută obiectului contestației la executare în art. 399 alin. (1). Astfel, în cadrul instituției juridice a contestației la executare sunt prevăzute mai multe categorii de obiecte, aspect care relevă o specializare a fiecăruia. În realitate, s-a făcut o particularizare, o explicație a întregului mecanism procesual. Mergând pe acest raționament, nu găsim argumente care să justifice apariția a două instituții juridice care să aibă, chiar și în parte, același obiect și care, totuși, să prezinte regimuri juridice distincte.

Pentru motivele pe care le vom prezenta, nu putem considera că singura distincție este cea dată de termenele diferite în care pot fi formulate cele două mijloace procedurale. În plus, putem aprecia că intenția legiuitorului nu a fost aceea de a crea două instituții juridice care să se suprapună, și că, în realitate, ne aflăm în prezența a două instituții juridice distincte.

Considerăm că legiuitorul nu a intenționat să introducă pe același domeniu de activitate două instituții juridice care să se suprapună, întrucât această operațiune ar fi lipsită de orice

logică juridică. Pe de altă parte, aplicând regula *actus interpretantus es potius ut valeat, quam ut pereat*, trebuie să analizăm amănunțit reglementarea cuprinsă în norma specială, pentru a-i identifica domeniul de aplicare. În acest sens, arătăm că prin coroborarea prevederilor art. 53 cu art. 58 din L. nr. 188/2000, legiuitorul face trimitere expresă la instituția contestației la executare. Ceea ce reglementează expres alin. (1) al art. 53 din această lege este termenul maxim în care executorul trebuie să își motiveze refuzul de a îndeplini un act sau de a efectua o executare. Ulterior acestui refuz, persoana interesată, aplicând art. 58 din L. nr. 188/2000 (care face trimitere la art. 399 din C. proc. civ.) se poate adresa judecătoriei cu o contestație la executare.

Problema de interpretare și, astfel, întreaga confuzie apărută în practica judiciară și în doctrină, este cauzată de conținutul alin. (2) al art. 53. Potrivit acestuia, „În cazul refuzului nejustificat de întocmire a unui act partea interesată poate introduce plângere în termen de 5 zile de la data la care a luat cunoștință de acest refuz la judecătoria în a cărei rază teritorială își are sediul biroul executorului judecătoresc”. Prima deosebire considerabilă între alin. (1) și alin. (2) al art. 53 apare în ceea ce privește obiectul reglementat. Dacă termenul de 5 zile în care executorul trebuie să motiveze refuzul se aplică tuturor cererilor primite din partea persoanei interesate, în alineatul al doilea se arată că plângerea vizează numai refuzul nejustificat de întocmire a unui act, *deci nu și refuzul de a efectua o executare silită*. Coroborând acest articol cu art. 58 și art. 7 din aceeași lege (unde se stabilește competența executorului de a efectua, pe lângă acte de executare silită, o serie de alte acte), precum și cu art. 399 alin. (1) teza finală din C. proc. civ., rezultă că plângerea vizează refuzul executorului privitor la toate celelalte acte pe care este competent să le efectueze, mai puțin cele care țin de executarea silită. Aceasta este concluzia conturată după analiza logică a alin. (2) al art. 53, unde refuzul privind efectuarea actelor de executare silită lipsește din obiectul plângerii. Este, de altfel, singura soluție logică la care se poate ajunge, atât pentru a da eficiență prevederilor legale, cât și pentru a înlătura presupusul conflict pozitiv între normele juridice din Legea nr. 188/2000 și cele din C. proc. civ.

Interpretările contrare nu le putem accepta, pentru că dacă considerăm că plângerea ar fi o instituție juridică ce se suprapune contestației ar rezulta că în același timp partea interesată s-ar putea adresa judecătoriei atât cu o plângere (în termenul de 5 zile) cât și cu o contestație (în termenul de 15 zile) împotriva aceluiași refuz al executorului, urmând a deschide două procese având același obiect, fără a-i fi respinsă niciuna dintre acțiuni ca inadmisibilă. Pe de altă parte, dacă apreciem plângerea ca fiind o specie a contestației la executare, ar însemna că aceeași instituție juridică ar avea două reglementări distincte. Astfel, partea ar avea de ales între două căi procedurale care s-ar deosebi numai prin termenul legal în care pot fi exercitate.

De altfel, plângerea apare ca o instituție juridică necesară sistemului juridic, dat fiind faptul că împotriva refuzului executorului judecătoresc de a efectua un act ce nu ține de executarea silită partea interesată nu ar putea formula contestație la executare împotriva refuzului executorului judecătoresc întrucât nu se află în procedura execuțională. Altfel, nu ar avea nicio cale de atac împotriva refuzului nejustificat al executorului de a efectua un act la care persoana este îndreptățită.

Deși considerăm că distincția dintre plângere și contestație la executare este evidentă, problema calificării instituției juridice a plângerii împotriva refuzului executorului de a efectua un act s-a întâlnit în practica judiciară. Întrucât au existat soluții contradictorii, unele care au considerat plângerea drept o specie a contestației la executare, altele, dimpotrivă, care au apreciat inadmisibilă contestația împotriva refuzului executorului de a efectua un act de

executare în condițiile în care calea procedurală de urmat este plângerea, au fost formulate anumite propuneri pentru unificarea practicii judiciare⁷. Pornind de la o speță în care contestatorul a formulat plângere împotriva executorului judecătoresc și a solicitat ca executorul judecătoresc să anuleze acte de executare și să restituie cauțiunea, întemeindu-și în drept cererea pe disp. art. 53 alin. (2) din Legea nr. 188/2000 și art. 514 din C. proc. civ., s-a exprimat următoarea opinie:

Cererea contestatorului se impune a fi recalificată, ca fiind contestație la executare împotriva refuzului executorului judecătoresc de a îndeplini un act de executare, conform art. 399 C. proc. civ., raportat la art. 53 alin. (1) din Legea nr. 188/2000. Din art. 399 C. proc. civ. rezultă că, în cazul în care organul de executare refuză să înceapă executarea silită sau să îndeplinească un act de executare, se poate formula contestație la executare.

Art. 53 din Legea nr. 188/2000 prevede în alin. (1) că refuzul executorului judecătoresc de a îndeplini un act sau de a efectua o executare se motivează într-un anumit termen, iar în alin. (2) se prevede că, în cazul refuzului nejustificat de întocmire a unui act, partea interesată poate introduce plângere în termen de 5 zile de la data la care a luat cunoștință de acest refuz.

Cu privire la înțelesul art. 53 din Legea nr. 188/2000, s-a apreciat că din interpretarea literală a celor două alineate, în primul se vorbește de termenul în care se motivează refuzul, iar în al doilea de actele împotriva cărora se poate formula plângerea. Prin această interpretare corectă se dă posibilitatea ca împotriva actelor de executare să se formuleze exclusiv contestație la executare împotriva refuzului executorului judecătoresc – încadrată în drept în art. 399 C. proc. civ. raportat la art. 53 alin. (1) din Legea nr. 188/2000, iar împotriva altor acte decât cele de executare (spre exemplu, comunicare acte de procedură, notificare acte judiciare și extrajudiciare etc.) se poate formula plângere.

O interpretare contrară ar crea două căi de atac cu același efect împotriva refuzului de a emite acte de executare - contestație la executare și plângere, cu termene diferite."

Astfel, comparația făcută între obiectul contestației și cel al plângerii este eronată, deoarece se compară contestația la executare văzută în ansamblu cu plângerea, care, de fapt, are un alt obiect. Chiar și aparenta distincție dintre textul prevăzut în Codul de procedură civilă, unde contestația vizează atât refuzul de a întocmi un act, cât și de a efectua întreaga executare, și Legea nr. 188/2000, unde refuzul vizează doar acte de executare, nu și toată executarea silită, este înlăturată de autorul citat care consideră că dacă se poate contesta refuzul de a îndeplini un act de executare, cu atât mai mult se poate contesta refuzul de a realiza întreaga executare silită. Văzute în acest fel, cele două mijloace procedurale se suprapun și nu își găsesc rațiunea de a coexista.⁸

---

⁷ A se vedea Minuta întâlnirii dintre conducerea CSM și membrii Comisiei pentru unificarea practicii judiciare cu președintele Secției civile de la ÎCCJ și președinții secțiilor civile ale curților de apel nr. 6/17488/1154/2008, pct. 30, pe www.csm1909.ro/csm/linkuri/02_07_2008_16024_ro.doc

⁸ Pentru o soluție la care nu aderăm, a se vedea Jud. Sect. 3 București, sent. civ. nr. 277/2004, în M. Tăbăraș, *op. cit.*, p. 118. În această speță se consideră că împotriva refuzului nejustificat al executorului judecătoresc de a îndeplini un act sau de a continua executarea silită, partea interesată nu poate formula o contestație la executare (întrucât ar fi inadmisibilă), ci o plângere în termen de 5 zile de la data refuzului. Apreciem că soluția instanței este eronată, deoarece nu respectă prevederile Codului de procedură civilă; avem în vedere art. 399 alin. (1) teza finală, care dispune că „se poate face contestație și în cazul în care organul de executare refuză să îndeplinească un act de executare în condițiile legii” (am

Pentru partea care se consideră vătămată prin refuzul executorului judecătoresc de a efectua un act de executare silită sau chiar întreaga executare, singurul mijloc procedural prin care poate sesiza instanța judecătorească este contestația la executare. De aceea considerăm că, în realitate, este vorba despre o singură instituție juridică incidentă în procedura execuțională. Argumentele prezentate anterior nu demonstrează contrariul.

Având în vedere cele expuse, nu suntem de acord cu propunerea de a se elimina categoria aceasta de contestație la executare, pentru a rămâne numai calea procedurală a plângerii, întrucât ar contraveni reglementărilor de ansamblu ale contestației la executare, ignorându-se legătura sa intrinsecă cu procedura execuțională. De aceea, considerăm că este lăudabilă introducerea acestei noi categorii de contestație la executare, fără a se pune problema alegerii între două mijloace procedurale, contestație și plângere, întrucât au obiecte și scopuri diferite, după cum am arătat.

Avem anumite rezerve și în ceea ce privește catalogarea refuzului organului de executare de a efectua anumite acte în condițiile legii ca intrând în obiectul contestației la executare propriu-zisă. În primul rând, se consideră că refuzul trebuie să privească îndeplinirea unor acte în condițiile legii, fiind astfel vorba despre acte efectuate ilegal, care, prin extindere, ar intra în obiectul contestației la executare propriu-zisă. Raționamentul acesta nu este apărut de orice critică. Precizarea din Codul de procedură civilă, conform căreia refuzul vizează îndeplinirea actelor în condițiile legii este una firească, pentru că numai în acest fel poate fi vorba despre o vătămare adusă părții interesate în efectuarea actului respectiv. Dacă persoana ar cere întocmirea unui act ilegal, refuzul ar fi justificat și nu ar constitui o vătămare, ci o aplicare a legii. De aceea, mențiunea „în condițiile legii” arată că părțile respective, prin refuzul executorului, nu i se recunoaște exercițiul unui drept sau al unui interes protejat de lege. Dar acest fapt nu înseamnă neapărat că executorul, neîndeplinind un act în mod legal l-ar efectua în mod ilegal, ci se poate înțelege și simplul refuz al organului de executare de a efectua actul respectiv. Nu putem fi de acord cu interpretarea conform căreia intră sub incidența acestei dispoziții procedurale nu orice refuz de a îndeplini un act de executare, ci numai acel refuz de a îndeplini un act în condițiile legii, de unde se trage concluzia că sunt avute în vedere de fapt actele ilegale ale executorului. Cum precizam, refuzul executorului este întemeiat dacă i se cere să îndeplinească un act ilegal, însă, dacă partea este îndreptățită la efectuarea actului respectiv, refuzul executorului este ilegal și constituie obiect al contestației la executare, chiar dacă, în realitate, organul de executare nu realizează niciun act ci doar privează partea de exercițiul dreptului recunoscut prin titlul executoriu.

De asemenea, aprecierea conform căreia aceste contestații ar intra în categoria contestației la executare propriu-zisă nu este corectă, câtă vreme există o dispoziție legală ce le reglementează în mod particular. În lipsa acelei dispoziții [art. 399 alin. (1) teza finală], într-adevăr obiectul acestei contestații, întrucât reprezintă o vătămare adusă unei părți interesate în procedura execuțională, ar fi fost inclus în obiectul contestației la executare propriu-zisă. Însă, cum există o reglementare de detaliu al acestui obiect al contestației, nu este firesc să fie inclus într-o categorie mult mai vastă din care a fost extras și individualizat chiar de legiuitor. În plus,

---

reprodus textul în varianta aflată în vigoare la data pronunțării sentinței, fără completările aduse prin Legea nr. 459/2006), precum și art. 401 alin. (1) lit. a, conform căruia „contestația se poate face în termen de 15 zile de la data când contestatorul a luat cunoștință de refuzul de a îndeplini un act.” Raportându-ne la aceste dispoziții legale, apreciem sentința citată ca fiind ilegală.

fiind aspecte ușor diferite care justifică o prezentare distinctă în lege, nu este logic să se unească obiecte deosebite ale contestației la executare, din moment ce atât practica, cât și legiuitorul au sesizat și au conturat diferențele.

Prin introducerea în Codul de procedură civilă a acestei a treia categorii de contestație la executare, legiuitorul, de fapt, a consacrat și a clarificat un aspect cu care practica și doctrina s-au confruntat cu mult timp înainte. În realitate, modificarea suferită de art. 399 alin. (1) C. proc. civ. nu constituie o inovație legislativă, ci doar o reglementare exactă a cărei existență practica a simțit-o ca fiind necesară. Deși printr-o interpretare extensivă, contestația împotriva refuzului executorului de a îndeplini un act era admisibilă și înaintea modificării articolului, întrucât se încadra în condiția generală a producerii unei vătămări, noua prevedere are meritul de a înlătura orice incertitudine în acest domeniu.

În practica judiciară,⁹ anterior reglementării particulare a acestei categorii de contestație la executare, s-a ridicat problema admisibilității contestației împotriva refuzului executorului judecătoresc de a efectua un act de executare. Instanța a apreciat că împotriva refuzului repetat al executorului judecătoresc – motivat de absența debitorului ce urma a fi evacuat de la domiciliul său – de a aduce la îndeplinire hotărârea judecătorească, creditorul nu are deschisă calea contestației la executare, dacă formele de executare au fost întocmite în mod legal, ci poate doar să stăruie în continuare pentru a se face executarea. Instanța constată că nu sunt îndeplinite dispozițiile art. 399 și urm. C. proc. civ., deoarece contestatorii nu au fost lezați în interesele lor prin actele încheiate de executorul judecătoresc. De asemenea, s-a considerat că, de fapt, ceea ce pretind contestatorii nici nu se poate formula prin vreo contestație la executare, având numai posibilitatea de a stăruie pentru a se face executarea și doar dacă prin actele întocmite de executor li s-ar aduce vreun prejudiciu sau ar fi ilegal făcute, s-ar putea plânge pe calea contestației la executare. Astfel, contestația creditorilor a fost respinsă ca netemeinică și inadmisibilă.

Hotărârea judecătorească citată a fost criticată în mod întemeiat. Deși în acea perioadă nu era reglementată expres categoria contestației împotriva refuzului executorului de a îndeplini un act sau chiar a întregii executări, este indiscutabilă vătămarea ce rezultă în urma acestui refuz, prin privarea creditorului de exercițiul dreptului său subiectiv. Chiar și doctrina¹⁰ mai veche a recunoscut că din prevederile art. 399 se înțelege că orice persoană atinsă în drepturile sale printr-un act de executare silită se poate adresa instanței pe calea contestației, pentru a-și apăra drepturile. În speța citată, deși s-au efectuat acte formale de executare, acestea nu și-a atins scopul (evacuarea debitorilor) și, în realitate, creditorilor le-au fost lezate drepturile care, deși recunoscute prin titlul executoriu, nu au ajuns să fie exercitate efectiv. Astfel, modul de a proceda al executorului judecătoresc, care refuză să execute hotărârea, constituie o vătămare a intereselor creditorilor, chiar dacă această vătămare nu provine din acte sau măsuri nelegale luate prin efectuarea propriu-zisă a executării. Refuzul de a executa reprezintă, de asemenea, într-un sens mai larg, o lezare a drepturilor celor interesați în executarea silită, în speță, a creditorilor, condițiile cerute de art. 399 C. proc. civ. fiind, sub acest aspect, îndeplinite.

---

⁹ Jud. Mediaș, sent. civ. nr. 29/1978, cu notă critică de B. Diamant, în *Revista Română de Drept*, nr. 9/1978, p. 42.

¹⁰ A se vedea A. Hilsenrad, I. Stoenescu, *Procesul civil în R.P.R.*, Ed. Științifică, București, 1957, p. 496; I. Stoenescu, G. Porumb, *Drept procesual civil român*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1966, p. 426.

Autotul citat¹¹ apreciază că în acel caz calea contestației la executare era admisibilă. Susținem această opinie, chiar și pentru reglementarea existentă la acea dată (în lipsa unei prevederi exprese cum există în prezent) din mai multe motive. Astfel, s-a demonstrat că în cursul executării silită poate fi vătămat și creditorul și chiar în situația în care actele întocmite nu sunt ilegale. Cum principiul contestației la executare afirmă că orice persoană interesată sau lezată în urma executării silită poate formula contestație la executare, creditorilor din speța menționată le era deschisă calea contestației, aceasta fiind admisibilă. De asemenea, în ipoteza în care refuzul executorului vizează întreaga procedură execuțională, sesizarea făcută de partea interesată instanței în acest sens reprezintă tot o contestație la executare întrucât vătămarea suferită în urma refuzului este indisolubil legată de executarea silită. Aceste argumente susțin și mai mult prevederea introdusă de legiuitor în art. 399 alin. (1) teza finală și demonstrează că este reglementată o singură instituție juridică, cu particularitățile sale.

O precizare utilă pe care trebuie să o facem este aceea că mijlocul procedural al contestației la executare poate fi folosit și în cazurile în care urmărirea silită se realizează prin intermediul executorilor bancari. De altfel, este ceea ce se dispune în mod expres prin art. 22 alin. (2) din Statutul Corpului executorilor judecătorești. Într-adevăr, potrivit acestui text „cei interesați sau vătămăți prin actele de executare pot formula contestații la executare în condițiile prevăzute de Codul de procedură civilă, dacă prin lege nu se dispune altfel.” Din redactarea acestui text se poate desprinde concluzia că mijlocul procedural al contestației la executare poate avea ca obiect numai actele active, adică efective de executare silită, iar nu și refuzul de a îndeplini un act de executare silită sau de a realiza o urmărire.

Totuși, este de observat trimiterea pe care textul menționat anterior o face la dispozițiile Codului de procedură civilă.¹² Aceste deosebiri trebuie privite din prisma particularităților prezentate de executarea silită efectuată de executorii bancari, unde nu se pune problema vătămării creditorului urmăritor, câtă vreme creditorul este însăși instituția bancară. În cazul neefectuării unei asemenea urmăriri sau a unui act de executare, executorii bancari vor răspunde față de bancă, conform statutului pe care îl dețin în cadrul instituției. Totodată, actele executorilor bancari sunt supuse, în condițiile legii, controlului judecătoresc. Textul are neîndoiește o redactare generală și trebuie interpretat în concordanță cu celelalte dispoziții privitoare la executarea silită, atât din Codul de procedură civilă, cât și din L. nr. 188/2000. Din aceste considerente concluzionăm că nu poate fi exclusă și posibilitatea atacării refuzului executorilor bancari de a efectua un act, în condițiile stabilite de legea generală în materie.

---

¹¹ B. Diamant, *op. cit.*, p. 44.

¹² I. Leș, *op. cit.*, p. 1082.